

Finlands Synskadade

FÖRBUNDET FINLANDS SVENSKA SYNSKADADES ORGANISATIONSTIDNING

4/15

4 Kärleken till ledarhunden

8 Frivilliga umgås med ensamma seniorer

20 Jani Kallunki står inför ett vägval

Innehåll

Nr 4 april 2015

LEDAREN

- 3 Den nyvalda riksdagen har mycket att behandla

ARTIKLAR

- 4 Att sköta om en ledarhund
8 Allt fler äldre bor ensamma
11 Han tar mangan till Finland
14 Ingåbor hjälper skolbarn i Afrika
17 Medlemsträff i Närpes var inget aprilskämt
18 Fyra sätt att använda Facebook

KÅSERIET

- 7 Vilken lycka en ledarhund ger!

PROFILEN

- 20 Karriären över för Jani Kallunki

AKTUELLT

- 25 Aktuellt

AKTUELLT I DISTRIKTEN

- 27 Aktuellt i distrikten

Finlands Synskadade

Finlands Synskadade är organisations-tidning för Förbundet Finlands Svenska Synskadade. Tidningen utkommer med 10 nummer/år i svartskrift, punktskrift, på CD och som elektronisk version, se www.fss.fi/aktuellt/fs. Kan också fås som e-postbilaga. Årgång 104. Nummer 5/2015 utkommer 28.5, deadline 8.5.

Utgivare: Förbundet Finlands Svenska Synskadade rf, Parisgränden 2 A 1, 00560 Helsingfors. Tfn 09-6962 300

Chefredaktör: Sören Jonsson
Tfn 044 712 3017
e-post: soren.jonsson@fss.fi

Meddelanden och annonser mottas av chefredaktören.

Prenumerationer och adressändringar:
FSS kansli, tfn 09-6962 300
e-post: kansliet@fss.fi

Pärbild: Jani Kallunki är väldigt nöjd över sitt karriärsval som idrottsmassör. Möten med människor tycker han bäst om. På bilden visar han hur en Pilatesmaskin fungerar.

Foto: Sören Jonsson

ISSN 0789-5739
Forsberg, Jakobstad 2015

Den nyvalda riksdagen har mycket att behandla

När jag skriver denna ledare är det fredagen före riksdagsvalet även om valet nu när du läser eller hör på tidningen redan är avgjort för en dryg vecka sedan. Jag hoppas att kandidaten som vunnit ditt förtroende kom in i riksdagen.

Men oberoende om din kandidat kom in eller inte så har var och en av oss möjlighet att påverka. Vi kan följa upp de återvalda och de nyvalda riksdagsledamöternas vallöften och påminna dem om villkoren till deras förtroende.

För den förra regeringens del blev många viktiga processer på hälft och dessa kommer vi för FSS del att följa upp. Social- och hälsovårdreformen är en väldigt viktig reform och där fortsätter vi att jobba tillsammans med och som en del av SAMS rf, dess medlemsförbund och Finlands Svenska Handikappförbund för att finlandssvenska personer med funktionsnedsättning ska få samma rätt till vård och social service som de finskspråkiga i Finland. För att uppnå detta förespråkar vi upprättandet av en nationell koordinerande funktion vars uppgift är att organisera och utveckla svenskspråkig

service för personer med funktionsnedsättning.

En annan viktig process som måste slutföras under följande regeringsperiod är ratificeringen av FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Det kräver igen att lagen om självbestämmanderätt godkänns.

För att nå jämställdhet mellan personer som nu får service enligt handikappservicelagen och de som får service enligt specialomsorgslagen är sammanslagningen av dessa lagar väldigt viktig.

Utöver dessa processer kommer vi också att tillsammans med andra social- och hälsovårdsorganisationer följa med beredningsarbetet kring spelmonopolfusionen i Finland, eftersom RAYs roll som finansiär är en förutsättning för social- och hälsovårdsorganisationernas existens i nuvarande utsträckning.

I förra numret av FS hade vi resultatet från en Gallup bland svenskspråkiga riksdagskandidater och vi kommer att följa upp om de invalda arbetar i enlighet med sina löften.

▲ Pinja var Göran och Vivecas första ledarhundvalp. Här är hon tillsammans med Minnie, hennes äldre förebild.

TEXT: SÖREN JONSSON, FOTO: VIVECA MENTZER-EKHOLM

Att sköta om en ledarhund

Kärleken till hundvalpen växer sig stark på ett år. När hundvalpen är redo att skolas till ledarhund väntar ett jobbigt farväl för fodervärden.

TRE GÅNGER HAR Viveca och Göran Mentzer-Ekholm tagit emot en hundvalp i vetskapen om att de ett och ett halvt år senare måste lämna ifrån sig hunden. Nu hänger två diplom på väggen som visar att just deras hundar blivit duktiga ledarhundar.

Den tredje hunden utsågs till avelshund vid ca 1,5 års ålder.

Det är svårt att föreställa sig hur det är att sköta om en hund utan att känslomässigt fästa sig vid hundvalpen. Som fodervärd får man följa med hundens tidigaste skeden.

Man får se valpen växa upp från ett kissande och bajsande matmonster till en ståtlig liten hundungdom.

– Det är klart man hinner bli fäst vid hunden på drygt ett år, hur skulle man kunna låta bli att älska valpen? Den första gången vi skulle lämna ifrån oss en hund till skolan var jättesvår. Jag grät floder. Vi hade ju inte gjort det förut och det kändes hemskt och eländigt att inse att det plötsligt tar slut, säger Viveca Mentzer-Ekholm.

Hjälper synskadade

För dem som aldrig har haft en hund förut kan uppdraget som fodervärd vara ett bra sätt att testa om en hund passar i familjen. Men speciellt för barnfamiljer är det viktigt att göra det klart för barnen att hunden bara är på skötsel en kort tid. Viveca och Göran har många goda minnen från sin tid som fodervärdar och rekommenderar uppdraget till andra.

– Det känns lättare att ge ifrån sig hunden när vi vet hur viktig hunden är för den synskadade som får den. Vi vet hur mycket synskadade älskar hunden de får och hur väl de tar hand om den.

Viveca och Göran Mentzer-Ekholm har haft labrador sedan 1970-talet. De tog sin första ledarhundsvälp 2006. Några månader tidigare hade deras labrador dött i cancer. De ville inte ta en ny hund direkt, men det kändes tomt utan en hund i huset.

Att vara fodervärd ger också många nya vänner. Det ordnas träffar i hundparker och andra sociala träffar för fodervärdar som också personer med synnedsättning brukar vara med på.

– Man blir bekant med många synskadade den här vägen. Det har varit roligt. Det är nästan så att vi umgås mer med synskadade som bor i närheten än med våra gamla bekanta, säger Viveca och skrattar till.

▲ Göran och Viveca Mentzer-Ekholm väntar ivrigt på att få träffa avelshunden Pitas nyfödda valpar.

LEDARHUNDSUTBILDNING

- Det finns cirka 210 ledarhundar i Finland.
- Kötiden för att få en ledarhund är cirka 1,5 år. Kötiden är ändå bara ett medeltal, och varierar från fall till fall. Hundskolan parar ihop ledarhund med ägare.
- Den som haft en ledarhund förut som går i pension har förtur på att få en ny, för de är så vana vid att röra sig med ledarhund.
- För att få en hund måste man ha en grundkondition och vara minst 18 år.
- I Kuopio utbildas cirka 10 ledarhundar per år; i Munakka i Österbotten cirka 4 och i Vanda cirka 25.

Viveca kommer tydligt ihåg den första gången hon kom i kontakt med synskadade, men hon minns inte hur hon hittade ledarhundskolan.

– När jag var fem år tog min mormor med mig till synskadades skola som på den tiden fanns i Berghäll. Det här minnet har etsat sig fast, för jag blev så tagen av de blinda barnen, säger hon.

Frivilliga värdfamiljer betyder mycket

Ledarhundar utbildas på tre ställen i Finland. Den största skolan som understöds av Synskadades centralförbund finns i Vanda. Där utbildas mellan 20 och 25 hundar per år. Hannele Ruokonen ansvarar för att hitta fodervärdar till de nyfödda valparna och är mycket tacksam för att så många vill ställa upp. Utan fodervärdar skulle ledarhundsutbildningen inte klara sig, säger hon. Familjerna är en viktig del av utbildningen.

Skolan har vissa kriterier för fodervärdar. Till exempel ska man inte ha en annan valp i huset. Ledarhundsskolan i Vanda vill dessutom att familjerna bor i närheten. Det är önskvärt att värdarna deltar i valpskola cirka en gång i månaden. På valpskolan tränas lydning och hundarna lär sig att bli sociala.

En annan sak som ledarhundskolan avråder familjerna från att göra är att kasta boll till hundarna eller leka dragkamp. Man ska inte uppmuntra jaktinstinkten hos hunden, utan den ska hållas dämpad.

Viveca och Göran har fått mycket stöd av ledarhundskolan.

– Innan man får hunden får man instruktioner om hur man ska göra i olika situationer. Det är inget revolutionerande men det är nog ganska mycket att tänka på om man aldrig haft hund förut. Man får med sig mat, men efter hand får man köpa maten själv. Om hunden utbildas till ledarhund betalar skolan tillbaka maten. Annars får man möjlighet att köpa valpen till sin egen, säger paret.

Att vara fodervärd är ett volontärarbete. Värdarna får inget arvode för att sköta hundarna, men skolan står för alla kostnaderna. Om valpen insjuknar betalar skolan veterinärkostnader.

– Kärleken får man gratis. Det är faktiskt så att de hundar som bott hos en som valp älskar sina gamla hem och sina gamla husar och mattar. Vi har hälsat på Pinja, vår första ledarvalp. När vi hälsade på henne kom hon skuttandes av glädje emot oss. När det sedan var dags att ge sig iväg ställde hon sig snällt bredvid sin husse och visade var hon hörde hemma. ●

ANNONS

Beställ FPA:s guide som taltidning

FPA:s guide om stöd och tjänster ”Mitt i Allt” finns nu som taltidning. Guiden finns att beställa kostnadsfritt från FSS:s kansli. Tfn 09-6962300 eller info@fss.fi

Vilken lycka en ledarhund ger!

MIN FÖRSTA LEDARHUND jag fick hette Are. Han var en ståtlig svart labradorhanne. Den hösten för 35 år sedan var det sju halkor. Tack vare Are halkade jag inte en enda gång. Han stödde mig via sin sele. Jag ville ha en ledarhund som kunde ledsaga mig på mina jogginglänkar. Redan första kvällen på introduktionskursen sprang jag med Are som ledsagare en runda på flera kilometer. Sedan blev det under årens lopp åtskilliga mil. Det ledde till att jag hösten 1983 löpte mitt livs första maratonlopp. När jag fick min första ledarhund kändes det nästan som om jag fått min ledsyn tillbaka. I euforin skrev jag följande rader i min dagbok:

Till min ledarhund

Du ger mig delaktighet

Vi går tillsammans i människoströmmen

Du ger mej jämlikhet,

*Vi går som alla andra till busshållplatsen,
till kiosken, till jobbet..*

*Du ger mej frihet – frihet att gå dit jag vill
när jag vill.*

Are följde med mig dygnet runt: på jobbet, på resor i jobbet, på min fritid, hemma sov han vid min säng varje natt. En enda gång fick han inte följa med mig hela vägen. Jag besökte med en grupp Uspenskijkatedralen i Helsingfors. Vid dörren in till själva kyrkorummet hejdades jag av

vaktmästaren. Han sade: – du får lämna hunden här utanför. Metropoliten har ännu inte gett tillstånd åt någon att föra en hund med sig in i katedralen. Så blev det också. Are stannade utanför och väntade snällt till dess att jag kom tillbaka.

Are hamnade också med på en valansons när jag i det handikappolitiska svallet efter FN:s internationella handikappår ställde upp i riksdagsvalet 1983. Det ledde till en litet spydisk kommentar från en anhängig till en annan kandidat i samma val som fick litet mindre röster än jag: - Hälften av dina röster fick du väl tack vare din hund. Av Are lärde jag mig att slappna av när jag inte behövde uträtta någonting speciellt. Det kändes skönt. Att känna den totala vilsamheten i kroppen som hundar är experter på är rent av en bedövande känsla. Ledarhunden kallas för ett "levande förflyttningshjälpmedel." Men ledarhunden är någonting mycket mer. Den är ett sällskap man kan lita på, en tröst i sorgen, en glädjespridare för en själv och alla i ens omgivning. Den svenske ledarhundsföraren Lars Billgren säger såhär: "Hundar har genom sitt speciella beteende, att vara glada, uppmärksamma och inte värderande/kontrollerande, ett socialt aktiverande, psykiskt stimulerande och stödjande inflytande på människor." ●

KARL-OSCAR SKOGSTER

Allt fler äldre bor ensamma

God hälsa, välfungerande äldreomsorg, en pension som räcker. På pappret har finländska seniorer det bra, men i verkligheten känner många sig ensamma. Ofrivillig ensamhet är ett eskalerande problem bland våra äldre – som tur finns det frivilliga vänner som hjälper.

MARJA-LIISA TITTAR UT genom fönstret från sin tvårummare. Hon skulle så väldigt gärna vara ute och promenera, men hon vågar inte längre gå ut allena.

– Jag vill ut – ut, ut, ut! Jag skulle vilja titta på naturen, höra fåglarna som kvittrar och prata med människor. Inte sitta hemma, säger hon.

– Men det finns alltid det där lilla ”men”. Om jag såg lite bättre skulle jag klara mig, då skulle jag kunna röra mig bättre, spekulerar hon.

Marja-Liisa vill inte klaga. Hon är genuint tacksam för väldigt mycket i livet och flera gånger under vårt samtal brister hon ut i ett förtjusande skratt. I trettio år hade hon sällskap av sina hundar som tassade omkring i

lägenheten. Hon födde upp Griffon bruxel-lois-hundar och premierades för sitt förträffliga arbete med uppfödningen. Nu har hon endast en hund kvar som bor hos en väninna. På grund av hennes synskada har hon svårt att ta hand om hunden på eget bevåg.

– Det var hundlivet det. Nu har jag inget liv kvar känns det som. Jag känner mig ensam. Jag har några bekanta som kommer och hälsar på ibland men jag skulle vilja ha mer sällskap. Var och en har sitt eget. Folk har inte tid att sitta ner och prata.

Lägenhetens skrymslen är alltför bekanta för henne. Hennes bästa vän om dagarna är radion som ofta står på. Värst är lördagar och söndagar. Då känns ensamheten påtaglig.

Om dagarna lagar hon maten själv, diskar, städar och pysslar på i lägenheten. Tiden går långsamt när hon egentligen skulle vilja vara ute i naturen. Det här är hon inte ensam om att känna. Ofrivillig ensamhet är ett utbrett problem i dagens samhälle. Vi lever allt längre och allt fler bor ensamma.

Marja-Liisa går en gång i veckan på församlingens kaffestund och får regelbundet besök av en stödperson via Helsingfors Mission. Dessa aktiviteter och pratstunder betyder mycket för henne.

– Det hjälper väldigt mycket att få besök. Man kan prata lite, och gå ut någonstans. De läser för mig och det livar upp vardagen, säger hon.

Hemmaboende och glesnande sociala nätverk delproblem

Mikael Nygård är professor i socialpolitik vid Åbo Akademi. Han föreläser och forskar om bland annat äldrepolitik.

– Ofrivillig ensamhet är ett ökande problem bland äldre. Det är kopplat till lägre välbefinnande, sämre självkänsla, mentala problem, ökad alkoholanvändning och till och med självmord.

▲ **Marja-Liisa har ett gott humör och har nära till skratt. Väntjänster hjälper.**

Enligt honom är en delorsak att vi i Norden har en välutvecklad äldreomsorg. Men den kanske viktigaste förklaringen är ändå att vi lever längre.

Beroende på vilka studier man ser på rör det sig om 30-40 procent som lever ofrivilligt ensamma. Det är en hög siffra, som dessutom gömmer ett mörkertal. Det är svårt att nå dem som känner sig ensamma. De berättar inte vad de känner för någon – varken forskare, hemhjälp eller socialen.

– Det som förändrats under senare tid är att allt fler bor kvar i sina hem. Anstaltvård och serviceboendeformer har minskat eftersom det är billigare för kommuner att stödja hemmaboende.

Enligt Nygård har hemmaboende trots sina många fördelar även många risker. Det finns många som inte vågar ta kontakt och erkänna att de känner sig ensamma. Det är ofta där som problemen uppstår. De som får hjälp via stödtjänster, aktiviteter och väntjänster mår mycket bättre än de som inte får något stöd, säger han.

– Våra nätverk fungerar inte på det sätt som de borde. Bara det faktum att man hit-

tar äldre i sina lägenheter som länge legat döda vittnar om att något är på tok.

Boendeformer borde utvecklas

Enligt Liisa Melin på Helsingfors Mission har politikerna beslutat att spara in på fel saker.

– Det är hemskt att säga, men varannan dag gör en senior över 65 år självmord i Finland. Varje självmord är ett för mycket, säger hon.

Enligt Melin har lagen om äldreomsorg som trädde i kraft 2013 gjort att allt fler blivit ensamma. Finlands regering godkände 2013 ett strukturpaket som betyder att seniorer ska bo kvar i sina hem så länge som möjligt. Finland sparar 300 miljoner euro på detta. Enligt henne kan man inte bara dra in platser – Finland borde utveckla olika typer av äldreboende. På annat håll har man gått inför kollektivboendeformer. I Finland bor vi ensamma.

– Mänskan är inte skapt att leva ensam. Så är det. Vår mission är att bekämpa ensamhet.

Folkhälsan och Röda Korset jobbar också för att hjälpa ofrivilligt ensamma. Folkhälsans Luciansamling har i tre år gått till att minska ensamhet. De ordnar sällskapsgrupper, Må bra-dagar och förmedlar telefonvänner med de insamlade medlen.

– Telefonvänner är speciellt bra för dem på landsbygden som vill få prata om positiva saker. Många äldre har kontakt med vården och får höra om blodprovsvärden och annat tråkigt, men telefonvänner är tänkt att lyfta fram det friska hos den äldre. Det är ett positivt överraskningssamtal. Det ska vara sko-

jigt att telefonen någon gång ringer, när den annars ofta är tyst, säger Emma Lunabba från Folkhälsan.

Väntjänster grundar sig på att folk vill ställa upp på sin egen fritid. Varken Helsingfors Mission eller Folkhälsan har haft svårt att hitta frivilliga vänner, men Röda Korset har haft två tuffa år. De har fler seniorer i kö som vill ha en vän än frivilliga som vill ställa upp.

– På finlandssvenskt håll är läget lite bättre, men på finska vänförmedlingen är det väldigt många som skulle vilja ha en vän. Vi har ont om vänner, men till vår glädje har unga,

t.ex. studeranden

nyligen visat intresse för att ställa upp som vänner, säger Birgitta Sandell på Röda Korsets väntjänst.

Hon hoppas på att läget skulle bli bättre och uppmanar alla som har lite extra tid att ställa upp som en frivillig vän.

– Jag förstår att yngre som jobbar och har familj inte hinner med frivilligverksamhet, det gjorde inte heller jag när jag var yngre. Men jag tycker att de flesta pensionärer som är i rörligt och gott skick skulle kunna ställa upp med ett par timmar varannan vecka, säger hon.

Att nå alla som känner sig ensamma är ett stort uppdrag och därför är det bra att flera organisationer samarbetar. Mikael Nygård tror att ofrivillig ensamhet är en följd av att tider förändras. Förr bodde man i storfamiljer, kärnfamiljen är ett relativt nytt fenomen. Vi står inför ett problem och måste fundera vilken roll vi som anhöriga har i ekvationen.

– Vi som anhöriga borde kanske själva ta ett större ansvar. Vi har blivit lite bortskämda. Vi har själva ett ansvar att se till att våra anhöriga har det bra. ●

Varannan dag gör en senior över 65 år självmord i Finland. Varje självmord är ett för mycket.

Han tecknar japanska seriealbum på svenska

Ett mangaseriealbum på svenska med en blind hjälte. Det hör inte till vanligheterna precis men det finns nu.

IMOON SÖDERLUND I Mariehamn gav ut sitt allra första seriealbum i december, Smtry – The Gardener. Huvudpersonen Smtry är 17 år, blind från födseln och lever med sina adoptivpappor. Han ville bli kock men blir istället ansvarig för att rensa jorden på onda varelser.

▲ Imoon Söderlund har varit fascinerad av manga sedan han var liten och har nu gett ut sitt första seriealbum. Som konstnär och mangatecknare kan han jobba hemma vilket passar honom bra.

” Jag gillar brister och det som inte är så perfekt och hatar hur samhället ser ut och hur folk ser ner på dem som inte passar in.

Imoon växte upp utanför Göteborg i Väst-sverige och blev tidigt fascinerad av blinda människor.

– Min låtsasfarbror Gösta var blind och jag försökte ofta sätta mig in i hans situation. Blundade och försökte göra saker utan att se. Det gör jag förresten fortfarande men inte fullt lika ofta längre. Karaktären Smtry är den delen av min personlighet.

Han har också lärt sig lite punktskrift och skulle gärna lära sig mer. Det som fascinerar är hur vi människor använder andra sinnen och egenskaper om ett sinne är försvagat eller helt borta.

”Jag gillar brister”

Överhuvudtaget tycker Imoon att människor med någon form av funktionsnedsättningar eller sjukdomar är intressantare än de som inte har några sådana problem. De ”friska” är ofta låsta i sitt eget snäva synsätt tycker han.

– Jag gillar brister och det som inte är så perfekt och hatar hur samhället ser ut och hur folk ser ner på dem som inte passar in. Jag har själv ADD och IBS och har syskon med autism och asperger så kanske det är därför. Jag söker mig ofta till folk som har funktionsnedsättningar.

Tecknat och ritat har han gjort sen han var riktigt liten. Hans första minne som är kopp-

lat till det är att han försöker rita av konturerna på en ”Jesus-tavla” hans konstnärliga och religiösa mamma målat. Manga upptäckte han via sin storasyster och blev såld direkt.

– Jag ville rita som hon. När jag var lite gick också Sailor Moon på tv och det var mycket manga. Jag har alltid gillat den stilen och att man kan rita manga-serier för folk i alla åldrar.

Konstskola i Värmland

Efter gymnasiet gick Imoon i en konstskola i Värmland och där träffade han åländska Björn och de två är numera gifta och har treårige Esaias tillsammans. De har bott på Åland sedan 2010.

Imoons funktionsnedsättningar gör att han har svårt att få jobb på ön.

– Jag sökte till en frisörutbildning här men kom inte in för de sa att jag förmodligen skulle bli mobbad för att jag är transsexuell och det kan de inte ta ansvar för. Så jag tänker att det är konsten jag måste satsa på.

Det första seriealbumet blir som bäst översatt till engelska och Imoon hoppas på att det ska sälja internationellt. Manga är populärt runt om i hela världen och numera kan man marknadsföra sina alster gratis via internet.

Han har redan börjat fila på album nummer två där Smtry fortsätter sin kamp för världens säkerhet.

Just nu jobbar han också på en konstutställning för synskadade och blinda som han hoppas få klar till hösten. Tavlorna är helt vita men taktila med struktur som kan "lä-

sas" med fingrarna. Punktskrift ingår också i tavlorna och bland annat har han skrivit sin signatur i punktskrift.

Imoon hoppas på att en dag få uppleva en värld där man inte ser funktionsnedsättning som något negativt utan något man kan sätta in i sitt CV och ha fördel av. ●

Så här beskriver Imoon Söderlund sin påhittade hjälte

Smtry är en snäll och rar äldre tonåring, blind från födseln och bortadopterad efter sina biologiska föräldrars död. Nu lever han ihop med sina två adoptivpappor medan han själv studerar. Smtry hade själv tänkt sig att bli kock men livet tog en vändning när han i en psykos träffade dödsälvan Corp. För att rensa jorden på onda var-elser eller väsen som inte tillhör vår värld tvingas Smtry väcka gamla trauman till liv och låta ångesten bli hans enda vapen.

Genom hans ådror och ångest kan han förvandla sitt blod och kött till metalliska långa vassa skaft, som används som vapen i eventuella strider. Smtry är en snäll kille och väldigt rar. Att döda finns egentligen inte i hans natur. Samtidigt som han ska ta ansvar för vår världs säkerhet trots sina handikapp ska han lyckas lappa ihop gamla minnen från sina föräldrars död och förstå sitt förflutna och vad som egentligen hände den där natten...

ANNONS

Lägenhet uthyres i Vasa

VSS hyr ut en totalrenoverad lägenhet på Tegelbruksgatan 47 A 3 i Vasa. 1 rum och kokvrå på 30m². Badrummet är totalrenoverat och splitternytt kyl/frysskåp samt nytt laminatgolv och nymålade väggar. Lägenheten ligger på promenadavstånd från centrum. Hyra: 450€/månad + vatten. Till lägenheten hör även en bilplats med el-stolpe. Ring till kansliet måndag-torsdag kl.9-14 tfn 045-321 3320 eller per e-post: vasasynskadade@gmail.com.

■ Tack vare att Schoolkids Light har låtit reparera maskiner i Longidoskolan har alla synskadade elever tillgång till en egen punktskriftsmaskin.

TEXT: SÖREN JONSSON, FOTO: REIDAR WILKMAN

Ingåbor hjälper skolbarn i Afrika

”Vad är det för språk de sjunger på?” När de synskadade skolbarnen i Tanzania sjöng måne och sol på stapplande finska, ja då föll tårarna på Ingåborna.

FÖR DRYGT TIO år sedan åkte Eivor och Reidar Wilkman till Tanzania för första gången. De slogs av misären och de dåliga förhållandena som skoleleverna hade. De började jobba för att stödja barns skolgång och hälsa i Afrika, men uppdraget blev så stort att de, tillsammans med några an-

dra Ingåbor, startade föreningen Schoolkids Light år 2011.

– De hade absolut ingenting i blindskolan i Irente. Jag förstår inte hur de klarade sig. De hade en enda fungerande punktskriftsmaskin, lärarna skrev med krita för blinda elever. De hade inga toaletter eller varmt vatten, så

SCHOOLKIDS LIGHT R.F.

- Grundades av några Ingåbor 2011 för att stödja skolelever i Afrika. Verksamheten fokuserar främst på skolor för synskadade barn.
- Har 67 medlemmar.
- Blindskolan i Irente har 65 elever som alla är synskadade. Föreningen har hjälpt till att bygga en latrinbyggnad och solpaneler för varmvatten samt låtit reparera deras 60 blindskriftsmaskiner. De har också försökt få skolan mer självförsörjande med kor och höns, men projektet misslyckades då djuren fick fel sorts foder.
- Skolan i Longido har 914 elever varav 28 är synskadade. Föreningen har stött skolan i tre år, med böcker, reparation av punktskriftsmaskiner, vita käppar, idrottsutrustning och lärohjälpmedel.
- Föreningen är politiskt och religiöst obunden. Verksamheten finansieras genom medlemsavgifter, donationer och lotterier.
- Föreningen tar emot donationer och samlar in redskap och hjälpmedel för synskadade som barn kan ha nytta eller glädje av.

hygienen var därefter. Det är klart att undervisningen inte fungerade, säger Reidar Wilkman.

En gång om året åker Eivor och Reidar till Tanzania. I februari åkte de tillsammans med åtta andra föreningsmedlemmar till de två skolorna som föreningen stöder: blindskolan i Irente och nomadskolan i Longido.

– I dag är stämningen i blindskolan helt annan. Man kan säga att det är en annan skola. Både elever och lärare är positiva, glada och öppna. Äntligen känns det som en fungerande skola. Vilken grymt stor skillnad, säger Wilkman.

Med på resan var också lärarna Heidi Grönroos och Marina Björklöf från Katarina-skolan i Karis. Björklöf är styrelsemedlem i

föreningen, och lockade med sig lärarkollegan. ”Det var hennes galna idé och jag nappade på den”, säger Grönroos.

– För mig har det alltid varit ett mål att åka till Afrika som volontär. Tanken har alltid funnits där. Åren gick och det förblev en tanke. Äntligen fick jag chansen. Nu när jag har sett barnen så känns hjälparbetet ännu viktigare. Det är ett bra projekt och inte bara en punktinsats, säger Heidi Grönroos.

Lärarduon är ense om att hjälp behövs och blev tagna av de charmiga skoleleverna. Marina Björklöf slogs av hur personer med funktionsnedsättning har det i Tanzania.

– Det finns inte någon plats för dem som har funktionsnedsättning i det afrikanska samhället. Det förväntas att du ska kunna

- ▲ Skoleleverna i blindskolan i Irente fick väskor innehållande allt det nödvändigaste en synskadad behöver i sin skolgång.

göra nytta i byn eller i familjen. Kan du inte göra det så faller du utanför. Därför är det jätteviktigt att vi hjälper, säger hon.

Vännerna uppmuntrade resan

Innan resan hade Heidi Grönroos gett en uppmaning till sina Facebookvänner att skänka kulspetspennor och fotbollar. Hon hade inte insett vilken spridning hennes blygsamma uppmaning skulle få.

– Mitt inlägg på Facebook spred sig väldigt snabbt och uppmärksammades också i dagstidningen Västra Nyland. Människor har varit så otroligt generösa. Vi fick flera tusen pennor, ett tjugotal fotbollar och drygt tio hopprep. Tänk att människor vill hjälpa, säger hon.

I Tanzania fick alla elever en penna, men det var långt ifrån allt. Under resan delade föreningen ut väskor med det allra nödvändigaste en synskadad elev behöver. Väskan innehåller papper, reglett, räknepatta, kulram, vit käpp, alfabete och linjaler. Målet är att varje synskadat barn ska få en egen väska.

- ▲ Hemma igen. Från vänster Heidi Grönroos, Marina Björklöf, Reidar Wilkman och barnbarnet Maria.

Reidar Wilkman poängterar att allt som föreningen samlar in går till skoleleverna. Resenärerna betalar resan själva. Och trots att Tanzania är ett mycket korrupt land når de insamlade medlen fram i form av skolböcker, väskor och finansiering av byggnader och utrustning.

– Blindskolan i Irente är kyrkligt ägd. De har det lite bättre ställt och får stöd från annat håll också. De statsägda skolorna har det värre. Dem vill ingen stödja. Det går inte att stödja dem med pengar, för de åker raka vägen ner i någons ficka. Vi kan däremot dela ut väskor även i dem, för de blir elevernas egendom.

Schoolkids Light stöder för tillfället två skolor, men har som mål att kunna hjälpa ännu fler. Under resan fick föreningen kontaktuppgifter till 37 skolor runtom i Tanzania. De ska utreda vilket behov dessa har: hur många synskadade elever de har och vilken utrustning som finns.

– Det är värmande att konkret få uppleva att det gör en skillnad då en skola får läromedel och betydligt bättre trivsel, säger Wilkman. ●

Medlemsträff i Närpes var inget aprilskämt

Tina Back ledde programmet

TROTS ATT DET var 1:a april så var ändå träffen i Närpes inte något aprilskämt. Eftersom Vasa svenska synskadade är ett vidsträckt distrikt vill vi också försöka ordna träffar på andra ställen än vid Lyktan.

Denna dag hade turen kommit till Närpes. Träffen ordnades i det nybyggda Mitt i stan-huset. I huset finns hotell, restaurang och flera olika föreläsningssalar. Intresset för träffen var stort – 54 deltagare.

Vi började dagen med lunch. Samvaron runt borden var som alltid på topp, glada skratt och skämt avlöste varann.

– De hade jättegod mat och vi blev så fint mottagna i Närpes. Gemenskapen var som alltid jättetrevlig, fint att många deltog och man kände sig glad länge efteråt, säger Marita Carlson.

Så småningom var det dags för dagens program i en föreläsningssal. Tina Back från Förbundet Folkhälsan hälsade alla välkomna. Hon ledde ett glatt och trevligt program där även deltagarna fick vara aktiva i olika former. Till exempel frågade Tina en sak och deltagarna fick fylla i det som sakades, hon sjöng en stråf och deltagarna fortsatte.

Små tävlingar och lotteri till förmån för föreningen gjorde att stämningen var på topp och vi glömde nästan bort att vi skulle hemåt.

– Det var på allt sätt en toppen dag, med ett fint program. Innan vi for hem fick vi också ta del av den fina konstutställning med tavlor av Heidi Hjort, som visades i ett angränsande rum. Huset Mitt i stan är verkligen värt ett besök, säger Gudrun Lindén-Peräkörpi. ●

Fyra sätt att använda Facebook

FACEBOOK ÄR VÄRLDENS populäraste sociala medium med över en miljard användare. I den här artikeln presenterar jag fyra olika sätt att använda Facebook på dator och skärmläsare.

Jämförelsen borde åtminstone till stora delar vara likvärdig för såväl JAWS-, Supernova- som NVDA-användare, men skillnader kan naturligtvis förekomma.

Tyngdpunkten ligger på Fejjan för alla, som är en tjänst fristående från Facebook. Förutom Fejjan för alla presenteras Facebooks tre egna versioner: mobil-, pekskärms- och webbversionen.

Fejjan för alla (www.fejjanforalla.se)

Fejjan för alla är en vacker tanke: en webbplats där Facebook är tillgängligt och lätt att använda. Men är Fejjan för alla verkligen för alla? Mitt svar är ett klart nej.

För att kunna använda Fejjan för alla måste man först logga in och ge facebook-kontot rättigheter att använda tjänsten.

Med Fejjan för alla kan man göra det mest vanliga på Facebook, dvs. skriva, läsa, kommentera och gilla statusar, skriva och läsa meddelanden samt tillhandahålla evenemang och grupper.

Fejjan för alla är verkligen tillgängligt: de olika sidorna är enkla att navigera på och de innehåller ingen irrelevant information. Dessutom kan man ändra textstorlek samt textens och bakgrundens färg. Jag kan rekommendera tjänsten för den som verkligen söker ett enkelt sätt att använda Facebook på och som i första hand läser statusar och inget mer.

Sen kommer vi till begränsningarna. Fejjan för alla ger ingen möjlighet att läsa aviseringar, vilket är helt otroligt med tanke på hur viktig del av Facebook dessa är. Man kan inte redigera sin profil eller jobba med sina Facebook-sidor. Inte kan man heller välja målgrupp för sina statusar.

Det verkar väldigt krångligt att välja vilken vän man vill skriva meddelande till (åtminstone med NVDA), vilket strider helt och hål-

let mot tanken om tillgänglighet. Dessutom synns inte alla mina meddelanden på Fejjan för alla och en del andra problem hade jag också.

För den aktiva Facebook-användaren kan jag tyvärr inte rekommendera tjänsten. Fejjan för alla är i och för sig helt avsiktligt avskalad och för nybörjare ett första steg att komma ut i de sociala mediernas värld.

Facebooks egna webbplatser

Facebook tillhandahåller själv tre olika versioner av sin webbplats:

- m.facebook.com (mobilversion)
- touch.facebook.com (pekskärmsversion)
- www.facebook.com (full version)

Alla dessa kan gott och väl användas på en dator.

Många gillar mobilversionen av Facebook, eftersom den är enkel att använda och att navigera i. För de som tycker att de kan hantera mobilversionen bra kan jag rekommendera att pröva pekskärmsversionen av Facebook. Den påminner mycket om mobilversionen, men en fördel med den är t.ex. att när man bläddrar statusuppdateringar behöver man inte stup i ett trycka på "Visa fler händelser", vilket man måste göra i mobilversionen, eftersom den inte laddar nytt innehåll automatiskt.

Själv har jag lärt mig att tycka om den "stora" versionen av Facebook, vilken många upplever krånglig att använda. Den är trevlig på det viset att man kan göra allt på ett ställe; man behöver inte klicka på någon länk och öppna någon ny sida för att exempelvis läsa kommentarer till en statusuppdatering, eftersom kommentarerna synns direkt under texten.

Om man vill hantera meddelanden rekommenderar jag dock mobil- eller skärmläsningversionen, eller så kan man använda någon annan klient för det, såsom Skype eller den jag själv använder, Miranda MG.

För att sammanfatta det hela kan jag på basis av mina egna erfarenheter inte ärligt rekommendera Fejjan för alla, för jag tycker att mobilversionen av Facebook är tillräckligt tillgänglig och lätt att använda. Annars är det upp till var och en att pröva sig fram och hitta sin favorit. Alla har sin charm. ●

FSS på Facebook

Kom ihåg att FSS också finns på Facebook. Du hittar oss på adressen:

www.facebook.com/fssrf

PROFILEN

TJUGO ÅR HAR Jani Kallunki tagit på sig den finska landslagsskjortan. Först i goalboll och sedan i judo. Han har i tjugo år hållit på med idrott på toppnivå, men nu är det sluttävtlat för hans del. För ett halvt år sedan fick han diskbrock i nacken för andra gången.

– Tredje gången gillt säger de. Diskbrock är inte att leka med. Nästa gång är det operation som gäller och då finns det risk för att bli förlamad. För mig räcker det med att vara synskadad, säger han.

Jani Kallunki har sedan födseln varit synskadad. Hans föräldrar flyttade från Finland

TEXT OCH FOTO: SÖREN JONSSON, ILLUSTRATION: POSTEN/KLAUS WELP.

Karriären över för Jani Kallunki

Trefaldiga Paralympiska medaljören Jani Kallunki har på grund av en återkommande nackskada varit tvungen att lämna toppidrotten. Han bubblar av energi och vill hitta nya mål i livet.

till Skövde i Sverige där han är född och uppvuxen. Han talar med en karakteristisk rikssvensk brytning, men är helt finskspråkig.

– Jag talar kanske svenska max två gånger i månaden. Svenska kommer inte naturligt för mig, jag får tänka efter två gånger och

översätta från finska. Jag har egentligen aldrig talat svenska som mitt modersmål, säger han.

Skövde är en medelstor svensk stad med ungefär 35 000 invånare. Många finländare jobbade på Volvofabriken och sverigefinnarna hade en stark gemenskapskänsla. Jani

gick i en finsk klass fram till högstadiet, men även där pratade han finska på rasterna med polarna.

Mobbade Jani

I högstadiet mobbades Kallunki på grund av sin synskada. Det var ingen lätt tid, men han har förlåtit dem som mobbade honom. I backspeglarna har han faktiskt mobbningen att tacka för sin idrottskarriär, hur krasst det än kan låta. Han började med brottning när han var sex år.

– När jag mådde illa gick jag till tränings-salen och körde en timme hårdträning. Efteråt kände jag mig åter som en vinnare. Jag tillbringade mycket tid i idrottens tecken när jag var mindre, säger han.

I idrotten har han alltid känt sig välkommen. Ingen har retat honom i brottning, goalboll eller judo. Där känner han sig dessutom som en i gången och ingen särbehandlar honom för hans syn. Han har en hög ambitionsnivå och en enträgen vinnarskalle.

– Det är i idrotten som mitt självförtroende har byggts upp. När jag fick min första bronspeng kändes det som en stor seger. Därifrån kommer hon min vinnarskalle. Jag hatar att förlora, säger han.

” När jag mådde illa gick jag till tränings-salen och körde en timme hårdträning.

Massören Jani

Som 15-åring flyttade Jani Kallunki till Finland för att utbilda sig till idrottsmassör. Han visste inte vad han skulle bli när han gick i

nionde klass. I Sverige har man assistent i grundskolan men inte i gymnasiet, och han kände att han inte skulle ha klarat av gymnasiet utan någon assistent.

Hans faster i Kuusamo tipsade honom om det som då hette Arlainstitutet, han kom in på den förberedande utbildningen och flyttade till Finland.

– Det var en tuff och en bra skola, inte Arlainstitutet alltså, utan att flytta hemifrån vid femtonårs åldern. Första halvåret var särskilt tufft och jag hade ofta hemlängtan. Men jag har inte ångrat en sekund.

Efter de förberedande studierna kom han in på massörlinjen. Han kände direkt att massör var något för honom. Han kombinerade sin passion för idrott med massör och är nu idrottsmassör.

– Det är många som har fördomar om att synskadade bara kan jobba som massör, rotting- eller borstbindning. Men det är ett förlegat tankesätt. Under de senaste 20 åren har världen öppnat upp sig för oss synskadade. Vi kan med hjälpmedel göra nästan vad som helst och jag skulle hoppas att fördomarna så småningom försvinner.

Innan Jani Kallunki kom till Finland skämdes han för att inte kunna se. Han använde inte vita käppen för den var så utmålade. I dagsljus ser han konturer på cirka tio meters håll. När det skymmer ser han nästan ingenting.

– Jag fattar inte hur jag klarade mig och kan vara här och snacka med dig, 39 år gammal. Jag gick ju in i gropar och allt möjligt. Men jag skämdes faktiskt. Det kändes som att jag hade en skylt framför mig ”jag är synskadad, akta, gå bort härifrån”. Inte förrän jag flyttade till Finland och lärde känna andra synskadade som klarade sig och använde käppen började jag använda den. Det tog mig 16 år att inse att vita käppen är befriande. Den är en säkerhet för både mig och för andra.

PROFILEN

Namn: Jani Kallunki

Född: 5 november 1975 i Skövde

Medaljer: 2013, EM-brons; 2009, EM-guld; 2008, Paralympicsbrons; 2007 EM-guld; 2006, VM-brons; 2005 EM-silver; 2004, Paralympicsbrons. Förutom dessa medaljer i judo har Jani ett Paralympiskt guld i goalboll 1996.

Familj: Två barn.

Hjälpmedel: Talsyntes, förstorring, kan punktskrift men använder inte punktskriften aktivt.

▲ Jani Kallunki säger aldrig nej förrän han testat. I ett år jobbade han som kontorsarbetare, det var inget för honom, men han ville ändå pröva på. Säger man nej får man aldrig veta.

Judomästaren Jani

Jani har två judobrons i Paralympiska spelen och ett guld i Goalboll. Hela hans liv har skakats om nu när han inte längre kan träna och tävla.

– Det har varit min livsstil att hålla på med idrott. Idrott var nummer ett i mitt liv. Jag var aldrig någon hejdare i skolan, men i idrott var jag världsbäst. Min vardag har byggts upp av förberedelser inför nästa tävling. Nu är jag skadad och kan inte längre träna. Jag måste ställa om hela mitt liv, vilket känns alldeles överkligt. Jag har inga vardagsrutiner, ser inte mina kompisar på träningarna och allt är hullerombuller.

Den sociala biten som idrotten gav honom är svår att ersätta. Många av Kallunkis vänner hör till idrotten och dem ser han inte mer. Han pratar om idrottsvänner och civila vänner.

– Var är mina vänner nu?, frågar han sig själv.

När man gör ett stort vägval i livet missar man många vänner och måste starta på ruta ett. När Jani kom till Finland som 15-åring fick han bygga upp ett nytt socialt nätverk.

De flesta vännerna hittade han i idrotten och nu måste han börja om på nytt.

– Det är samma som när man slutar studera eller flyttar till ett nytt ställe. Allt känns tomt på något sätt, säger han.

Många säger till Jani att han ska njuta av att han fått mer tid över till annat. Men han förstår inte alls vad de menar.

– Vadå njut? Min största passion har varit idrott och den har jag missat. Jag har inte kommit på var jag kan hitta nästa stora målsättning i livet. Jag har provat på teater, standup, dans och så, men inget har gett mig lika mycket som idrotten.

Att pröva på nya saker är inte främmande för Jani. Han kastar sig in på okänd mark. Senaste tid har han provat på saker som är våghalsiga: ståuppkomik, dans och teater. Han beskriver sig själv som en impulsiv människa som vill pröva på allting nytt.

Jani har mycket energi överlopps. Han har inte ännu hittat något som kan ersätta tävlingar. Han vill inte bli som de som klagar över sina jobb och vardagstristessen. Han vill hitta sin nästa passion. ●

AKTUELLT

Pratsam fyller tio år

JAKOBSTADSFÖRETAGET PRATSAM HJÄLPER synskadade och personer med läs-svårigheter att ta del av information. Den 23 mars fyllde företaget tio år. Under dessa tio år har över 5 000 personer fått nytta av deras verksamhet.

Pratsams första produkt var Pratsamboxen, som riktar sig till äldre personer. Pratsam har under senare år också utvecklat nya produkter. Nu senast en app.

– Det finns ännu mycket som kan göras för ett mera jämlikt samhälle. Pratsams målsättning är att med modern teknologi kunna erbjuda de bästa verktygen för detta i dag och i framtiden, säger Pratsams vd Jonas Storholm i ett pressmeddelande.

Ett exempel på en ny innovation är ett samarbete med Celia. Under 2015 lanserar Celia i samarbete med Pratsam en smarttelefonapp: Pratsam Reader. Med gratis-appen kan man läsa alla Celias tal- och DaisyTrio-böcker. Appen kräver inloggning och förutsätter att man är Celia Verakund. ●

Billig punktdisplay är snart verklighet

PUNKTSKRIFTENS ÖVERLEV-NAD IFRÅGASATTES 2011 av Kevin Carey, ordförande i Royal National Institute of Blind People, RNIB, i England.

Vad är Transforming Braille?

– År 2011 lovade jag offentligt att RNIB drastiskt ska minska kostnaden för punktskrift. Annars riskerar punktskriften att dö ut. Vi vill öka konkurrensen på marknaden och bevisa att det går att producera en punktskriftdisplay under 300 dollar.

Det är snart ett år sedan man hörde någonting från projektet. Går det framåt?

– Vi håller budgeten och håller tidtabellen. I juni kommer våra intressenter att få

se den andra prototypen av apparaten. I höst får allmänheten den första titten på produkten och våren 2016 kommer den till försäljning.

Så du kan inte ge oss en förhandstitt?

– Hehe. Nej, tyvärr. Du får vänta till hösten.

Kan du beskriva den?

– Det är en produkt som primärt är menad till utvecklingsländer och sådana som inte har råd med dagens displayer. Vi har hittat en bra balans mellan pris och kvalitet.

Överlever punktskriften?

– Absolut. Punktskrift kommer finnas så länge det finns personer som mig själv, som vill ha text under sina fingrar i stället för ljud. ●

Siri kan svenska Netflix syntolkar

Apple har släppt en uppdatering till operativsystemet iOS, version 8.3. Den stora nyheten är att assistenten Siri nu förstår svenska. Siri kan svara på frågor och utföra handlingar. Det är en smart talsyntes och ljudigenkänningsmaskin allt-i-ett. ●

Videotjänsten Netflix erbjuder syntolkning till sin egenproducerade teveserie "Daredevil". Daredevil som handlar om en blind hjälte blir den första serien som får syntolkning på Netflix. I framtiden kommer företaget att syntolka fler serier. ●

125-åriga Celiabiblioteket behöver din hjälp

ÅR FYLLER CELIA biblioteket 125 år. Verksamheten sträcker sig ända till 1890 då 23-åriga Alma Cecilia "Cely" Mechelin grundade föreningen Böcker åt de Blinda. Cely, dotter till den kände finske politikern Leo Mechelin, ville öppna upp litteraturens skattkammare för blinda. Mycket har förändrats sedan dess.

I början kopierades böcker för hand med hjälp av stift och zinktavlor. Tekniken utvecklades, och på 1940-talet övergick biblioteket till punktskriftsmaskiner. Utbudet utökades till talböcker, 1955, då de första talböckerna bandades in på rullband. 1986 grundas en svensk-språkig avdelning på bib-

lioteket. Namnet "Celia" antogs först 2001 som en eloge till grundaren Cely Mechelin.

Dela dina minnen

Till äran av jubileumsåret samlar biblioteket in minnen och stämningar från sina kunder. Ta därför tillfället i akt och dela med dig av någon minnesvärd händelse. Minns du fortfarande tiden då biblioteket hette De Blindas bibliotek? Vilken var den första tal- eller punktskriftsboken du lånade? Vilken uppläsare har bäst stannat i ditt minne? Celia uppmanar alla sina kunder som vill delta att skriva ner sina minnen och skicka in dem till biblioteket. På vilket sätt har Celia påverkat ditt liv?

Minnestexterna kan skrivas på antingen svenska eller finska och skickas till Celia under tiden 1.4-8.9.2015. De bästa texterna publiceras på bibliotekets webbplats redan under våren och sommaren.

Bland alla som skickat in texter inom utsatt tid lottas fem stycken presentkort värda 50 euro ut i september 2015.

Enskilda texters maximala längd är en A4-sida. Man får skriva flera minnestexter. Texten kan publiceras som pseudonym men skribentens namn måste finnas i vetenskap hos Celia. Skriv en text och bifoga ditt namn, möjligt pseudonym, e-post adress samt kontaktuppgifter. ●

"Tysta bilar fortfarande farliga trots EU-regler"

TYSTA BILAR ÄR farliga för fotgängare, särskilt för personer med nedsett syn. Det anser European Blind Union (EBU) och World Blind Union (WBU).

– Som barn lär vi oss att stanna, se och höra innan vi går över vägen. För mig som synskadad är det svårt att se mig för, därför förlitar jag mig på min hörsel. Det är skrämmande och farligt för mig att inte höra att en elbil eller en hybridbil närmar sig, skriver paralympiska sprintern Elizabeth Clegg i ett upprop till

FN. Hennes upprop har fått stöd av 5000 personer.

Enligt en rapport som den brittiska organisationen Guide Dogs har låtit göra är tysta bilar farligare för alla fotgängare jämfört med vanliga bilar, inte bara för synskadade personer. El- och hybridbilar har 40 procent större sannolikhet att krocka med en fotgängare jämfört med andra bilar, uppger organisationen.

I april 2014 beslutade EU att utrusta elbilar och andra tysta fordon med ett ljudvar-

ningsystem. Men enligt organisationerna som nu lobbar för ännu striktare reglering tar det för länge innan reglerna träder i kraft och är otillräckliga. Därför lobbar blindorganisationer nu till FN. Om FN går in för striktare regler när de i september beslutar om saken i organet WP29, kan EU-kommissionen ompröva beslutet från 2014.

Enligt EU-direktivet ska alla nya bilmodeller ha varningsljud från och med 2019 och alla tysta bilar ska ha varningsljud 2021. ●

AKTUELLT I DISTRIKTEN

Norra Österbottens Svenska Synskadade

Hör hit alla talangfulla teaterintresserade NÖSS:are!

Vi startar vårt nya teaterprojekt och söker intresserade som vill medverka antingen som skådespelare, sångare eller musiker. Som regissör har vi anlitat Robert Nyberg. Meddela ditt intresse till Ann-Sofie på Fyren. Nu har du alla tiders chans att bli berömd. Åtminstone kommer vi att ha roligt tillsammans.

Nyhet för NÖSS – syntolkad fotbollsmatch. Yle-reportern Antti Koivukangas syntolkar Jaros hemmamatch mot Ilves Tammerfors onsdagen 29 april kl 18.30 på Centralplanen i Jakobstad. Anmäl ditt intresse så snart som möjligt till Ann-Sofie på Fyren.

Bowlinggruppen tränar på måndagar kl 12.30 på Idrottsgården i Jakobstad. Kom gärna med och träna.

Mimosel för synskadade träffas på Emeliehemmet i Karleby måndagen 11.5 kl 13-15 med Monica Bergdahl. Trevlig samvaro, diskussion och kaffeservering. Det finns också möjlighet att äta lunch på Emeliehemmet före träffen.

Mimoselgruppen för damer med Ann-Mari Ekstrand, samlas varannan onsdag kl 13 (udda veckor) på Fyren, nästa gång 6.5. Mimosel har avslutning 20.5 vid Strandis.

Vårterminens aktiviteter avslutas med en försommarträff onsdagen den 10.6 kl 13 hos Ann-Mari och Pekka Ekstrand, Träskvägen 16 i Eugmo. Vi bjuds på gemenskap ute i vacker natur och kaffe med tilltugg.

Kontaktuppgifter

Anmälan om deltagande i våra olika evenemang och aktiviteter görs till Ann-Sofie Grankulla, tfn 7234 880 eller 050-3795 658.

Mera information om verksamheten i medlemsbandet och föreningsspalten i Österbottens Tidning på lördagar eller på www.fss.fi under län-

ken distriktsföreningar och Norra Österbotten.

Svenska Synskadade i Mellersta Nyland

Måndagsträffar fortsätter som vanligt klockan 13.00 på Hörnan. Här följer programmet för måndagsträffarna i maj månad.

4.5 Pryltorg. Medlemmar kan ta med sig prylar som de vill byta ut.

11.5 Frågesport

18.5 Sinnen. Mimosel övningar.

25.5 Avslutningsfest

Torsdagen den 7.5, klockan 18.00 ordnar Mellis en månadsträff. Temat för kvällen är kubansk kväll med Stina och Erik.

Bokcirkel den 19.5. klockan 16.30. Vi diskuterar Hemingways bok "Den gamla och havet", Hörspel med Sune Ungdomsträff den 26.5. kl. 17.00, Hörnan. Picnic ute om det är en vacker kväll.

SsmN r.f. åker lördagen den 15.8. till Ekenäs för att lyssna på Tomas Ledin i Stalörsparken. Resan ordnas i samarbete med Västis och Östis. Tilläggsinfo: Kenneth Ekholm tel. 0400 845903 eller Mellis kansliet.

Mellis ordnar kryssning för medlemmar med Viking Line söndagen den 4.10. Tilläggsinfo: Kenneth Ekholm tel. 0400 845903.

Teater hösten 2015. SsmN r.f. har bokat 20 biljetter till föreställningen "Stormskärs Maja" fredagen den 11.12 kl 19.00. Eftersom föreställningen är nästan slutsåld bör biljettbokningen bekräftas till kansliet senast den 19.5, bindande anmälan.

Kontaktuppgifter

Mellis telefonnummer är 0400 269553. E-post: kansliet@ssmn.fi

Kom ihåg att som medlemsförmån kan du använda taxin två gånger i månaden till våra evenemang. Vi ersätter resan mot kvitto och du betalar endast självriskan på resan.

Svenska synskadade i Västnyland

Distriktsföreningarna Svenska synskadade i Väst-

nyland och Åbolands synskadade träffas fredagen den 13 november 2015 i Åbo för en gemensam måltid och ett teaterbesök på Åbo Svenska teater. Vi ser pjäsen Stormskärs-Maja. Anmäl Dig inom maj 2015 till Eeva Hanner, telefon 050-5954946 eller till Birgitta Nordström, telefon 044-3368060. Välkommen med.

Svenska synskadade i Västnyland anordnar i samarbete med Folkhälsan en informationsträff för personer med synnedsetning och deras närstående tisdagen 26 maj 2015 kl 17-20.00. Under kvällen blir det presentation av verksamheten i lokalföreningen och i förbundet FSS. Distriktsföreningens representanter, rehabiliteringsrådgivare Britta Nyberg och Daniela Spring från Folkhälsan medverkar. Du blir bjuden på en lätt måltid. Anmälan senast den 19.5 till Birgitta Nordström, telefon 044-3368060 eller 019-231 118 eller till Christel Eriksson tfn 040-745 1933. Välkommen med även till detta tillfälle.

Vårterminens sista månadsträff infaller lördagen den 9 maj 2015. Då firar vi vår förening som fyller 40 år och inbjuder medlemmarna till en familjär jubileumsfest klockan 13.00-17.00 i Lyan, Prästängsgatan 12, Ekenäs. Observera tidpunkten. I

festprogrammet ingår bland annat mat och dryck, en tillbakablick på de gångna 10 åren samt musik. Transport längs kända rutter. Anmäl ditt deltagande senast tisdagen den 5 maj till Eeva Hanner, telefon 050-5954946 eller till Birgitta Nordström, telefon 044-3368060. Hjärtligt välkommen med!

Balanskursen fortsätter måndagen den 4 maj kl 13.45-14.30 i Lyan.

Syntolkad film i Lyan onsdagen 6 maj kl 17.30. Kontakta vid behov Jessica Holmlund tfn 044-0379640.

Bowling-spelarna samlas torsdagen den 7 maj kl 17.00 i Ekenäs Bowlinghall

Boccia tränas igen fre den 8 maj kl 14-16.00 i Seminarskolans gymnastiksal, Ekenäs.

Informationskväll för synskadade och anhöriga tisdag 26 maj 2015 kl 17-20.00 i samarbete med Folkhälsan. Platsen är Lyan där vi äter en lätt måltid och får ställa frågor, diskutera och ta emot information. För matens skull, anmälan senast den 9.5 2015 till Birgitta Nordström eller till Christel Eriksson tfn 040-745 1933.

Kontaktuppgifter

Om Du vill anmäla Dig till något av föreningens olika evenemang, kontakta då Eeva Hanner, tfn 050-595 4946

eller till ordf. Birgitta Nordström, tfn 044-336 8060.

Har Du frågor som gäller kommande aktiviteter eller annat som gäller föreningen, kontakta sekreterare Christel Eriksson på telefonnumret 040-745 1933.

Vid frågor som gäller medlemskap eller synhjälpmedel kan rehabiliteringsrådgivare Britta Nyberg svara på dina frågor. Hon nås på telefonnumret 050-561 2951.

Svenska Synskadade i Östnyland

Svenska Synskadade i Östnylands majmånadsträff är lördagen den 23.5 kl 13.00. Lovisaborna anmäl er till Jonas tfn 040 964 4672 senast torsdagen den 21.5. Välkommen.

Svenska Synskadade i Östnyland r.f åker till Lurens sommar-teater på "Annie Mästerskytten" onsdagen den 22.7 kl 19.00.

Priset för teater inklusive buss är 20 euro. Start med buss från Fredsgatans turisthållplats i Borgå kl 18.00. Anmälning senast den 6 juli till Stina tfn 0400 596 250 eller tisdagar till Kajutan 019 581 115 och Lovisaborna anmäl er till Jonas tfn 040 964 4672.

Vasa Svenska Synskadade

Om inget annat nämns hålls föreningens kurser på verksamhetscentret Lyktan på Skolhusgatan 40 C,1-2 i Vasa

Följande tre kurser hålls i samarbete med Folkhälsan:

Trivselcafé Mimosel hålls ännu i maj enligt följande datum onsdag 6.5 och 20.5 kl 13-15. Ledare är Tina Back, tfn 044-788 3676 och Maj-Britt Aspö.

Balansträning fortsätter varannan onsdag jämna veckor kl 10-10.45 enligt följande datum: 29.4, 13.5 och 27.5 under ledning av Tina Back. Servering av smoothies till självkostnadspris 0,50€. Varmt välkomna hälsar Tina!

Vattengymnastiken avslutas denna vår söndag 3.5 i Folkhälsans Hus i Smedsby. Ledare är Patrik Kulla, tfn 045-312 2808. Patrik informerar när det startar till hösten.

Punktskriftsundervisningen avslutades torsdag 23.4 på grund av att flera deltagare deltar i FSS punktskriftskurs som startar på Norrvalla i Vöra den 4.5.

Till hösten planeras en kurs i hur man hanterar telefon eller surfplatta. Mera info senare.

Kommande aktiviteter:

Lördag 9.5 kl 13 ordnas en Auktion på Lyktan till förmån för föreningens verksamhet. Gåvor av alla olika slag mottas med tacksamhet och kan föras till Lyktan hela veckan före, må-to 4-7.5 kl 9-14. Färska varor mottas på lördagen från och med klockan 10. Servering av kaffe, smörgås och bulla. Lotteri och trevlig samvaro! Välkomna stora och små. Har du frågor, ring då till Febe på tfn 045-321 3320.

Quinnoträff i Bergö, tisdag 26.5 kl 13 – Vi besöker "Selmans Fisk & Fika", umgås och dricker kaffe tillsammans. Bergö i ord och berättelse får vi lyssna till av en ordsbo. Välkomna med alla Quinns! Buss från Lyktan kl.ca kl.12. Bindande anmälan senast 20.5 före kl.14 då du även får pris för dagen.

Sommarträff i Oravais, onsdag 19.8 besöker vi Restaurang Ädelbragd vid slagfältet i Oravais och får njuta av god mat och trevlig gemenskap. Buss från Lyktan. Återkommer med mera info senare, men pricka gärna in träffen i din kalender redan nu.

Kamratstödprojekt

Föreningen Vasa Svenska Synskadade har inlett ett kamratstödprojekt. Detta projekt är till för alla ordinarie

medlemmar i föreningen för att var och en ska

* ha någon att prata med

* känna en ökad delaktighet i föreningen

* få en ökad förståelse för sin synnedsättning

* få stöd och hjälp att bättre klara av att leva med sin synnedsättning

För att detta skall bli möjligt har föreningen samlat ihop några kamratstödpersoner som vill försöka ge det stöd som du behöver.

Från föreningens sida hoppas vi att du som medlem med synnedsättning tar emot de samtal du kommer att få från någon av våra kamratstödpersoner med öppenhet för att det ska vara möjligt för oss att ge dig det stöd som du behöver.

Vi finns på Servicpunkten på Vasa Centralsjukhus tisdagen den 19.5 kl. 13-15

Vid något tillfälle finns även FSS rehabiliteringsrådgivare på plats. Till hösten fortsätter vi men då finns vi på VCS på förmiddagar kl 9-11 enligt följande datum: 15.9, 20.10, 17.11 och 15.12.

Vill du prata med någon synskadad om hur det är att leva med synnedsättning, vilken hjälp och vilket stöd det finns för synskadade, vart man kan vända sig om synen försämras m.m. Kom till VCS vid nämnda tillfällen så får du mera info. Har du frågor gäl-

lande detta, kontakta gärna kansliet eller Britten Nylund, tfn 040-523 6121.

Kontaktuppgifter

Undrar du över någonting, tveka inte utan ta kontakt med oss! Distriktssekreterare Febe Mörk, tfn 045-321 3320 eller ordförande Patrik Paulin, tfn 045-330 4468.

Alla anmälningar görs till Febe under kontorstid, måndag – torsdag kl.9-14 på telefon 045-321 3320 eller per e-post: vasasynskadade@gmail.com.

Du hittar även info om oss på <http://www.fss.fi/sv/distriktsforeningar/vasa> samt på vår facebookside: <https://www.facebook.com/vasasynskadade>.

Åbolands Synskadade

Syntolkade filmföreläsningen gick bra och gav glada minner. Vi beställer flera filmer och nästa visning är 7 maj på Centret klockan 17.30. Smått och gott bjuds på.

FSS börjar dra igång kurser i distrikten gällande Iphone och Ipad med skärmläsare och talsyntes aktiverade.

Här följer en beskrivning av apparaterna:

Ipad är en pekplatta. Pekplattor används med fingrarna genom att peka och dra med fingrarna på skärmen. Med pekplattor kan man bl.a. surfa på internet, lyssna på musik, lyssna på internetradio, läsa webbtidningar, installera nya program bl.a. förstoringsprogram. Pekplattor har inga fysiska tangentbord utan knapparna och bokstäverna syns på skärmen som man pekar på. Pekplattorna saknar generellt sett telefonfunktion. Ipad har inbyggd skärmläsare och talsyntes.

Smarttelefon är en telefon som man kan ringa med, skriva textmeddelande, surfa på internet, installera nya program, ändra på funktionerna i telefonen, har e-post möjlighet, kalender, har tangentbordsupplägg på skärmen, kan göra olika saker samtidigt som t.ex. höra på radio och surfa på internet. Iphone är en smarttelefon med inbyggd skärmläsare och talsyntes.

Utbildaren i Åboland är distriktets it-stödperson, Sonja Joelsson. På frågor gällande kursen svarar gärna, Cristian Söderberg, IT-ansvarsperson på FSS, tfn 050 462 6283. E-post: cristian.soderberg@fss.fi

Kontaktuppgifter

Kontakter och anmälningar vänligen till dessa personer.

Tisdag till torsdag klockan 10.00 till 16.00

Ordförande Birgitta Storbäck telefon 0405 867 179. Vice ordförande Rolf Rönqvist telefon 0400 736 567. Gun Fröberg telefon 0408 336 630. Distriktskoordinator Håkan Ström telefon 0400 151 322

Ålands Synskadade

Borstbindningskurs på Ankaret måndagar klockan 11-14, slutat för denna termin, startar på nytt till hösten.

Punktskriftskurs på Ankaret, onsdagar kl.12.30–15.

Boccia på Ankaret, torsdagar kl 12-15 , vid frågor kontakta Fjalar Nylund på tel. 21882. Slutat för denna termin, startar på nytt till hösten.

Simning på Folkhälsans Allaktivitetshus, fredagar kl.12-13. Nya simmare välkomna. Sista simtillfället 29 maj.

Medlemsträffar på Ankaret, andra måndagen i månaden kl. 18.00 med uppehåll under sommarmånaderna, om inget annat meddelas. Mera info i lokaltidningarnas kalender samt i taltidningen.

Månadsträff på Ankaret den 11 maj kl 18.00. Vi avslutar den här terminen med en soppkväll. Meny: fisksoppa, ålandspannkaka och kaffe. Kostnad 10 euro per person plus måltidsdryck. Bindande anmälan till Bettina på tel 19670 före den 5 maj.

Sommarkryssning till Gotland med Birka, 14-16 augusti. Pris cirka 240 euro/person i tvåbäddshytt, en 3-rätters middag exkl dryck, en frukostbuffé, en brunch ingår. För anmälan eller frå-

gor, kontakta Bettina på tel.19670

Syntolkningen fortsätter som vanligt med teaterbesök och biobesök. Har du önskemål, hör av dig till organisationssekreterare Bettina Gröning.

Syntolkad fotboll på Wiklöf Holding Arena, datum och tider meddelas i lokaltidningarnas kalender samt i taltidningen.

Kontaktuppgifter

Organisationssekreterare, Bettina Gröning finns anträffbar på Ankaret, Johannebovägen 7, måndag-tisdag, torsdag-fredag kl. 9.00-13.00. Tfn 018-19670. E-post: aland.syn@aland.net. Ordförande Börje Troberg, tfn 0457-5300977.

Skriv till Finlands Synskadade

Tycker du att Finlands Synskadade borde ta upp mer forskning om ögonsjukdomar? Har du tips på en artikel vi borde skriva? Har du någon fråga du undrar över som vi kunde utreda? Är du nöjd eller missnöjd med någon artikel? Vi ser fram emot dina åsikter. Skriv till oss på adressen Förbundet Finlands Svenska Synskadade, Parisgränden 2 A 1, 00560 Helsingfors, eller mejla soren.jonsson@fss.fi.

KONTAKT

Funderar du på något kring FSS?

Tveka inte att ta kontakt för att diskutera dina tankar med oss. Vi finns här för din skull!

Ordförande Bengt Ahlvik
Telefonnummer: 044-777 8694
(telefonid tisdagar 14-16)
E-post: bengt.ahlvik@fss.fi

Organisationsledare Matthias Jakobsson
Telefonnummer: 044 080 8004
E-post: matthias.jakobsson@fss.fi

Vi lyssnar på alla tankar och idéer om vårt förbund!